

Obrazac Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu

OSNOVNI PODATCI

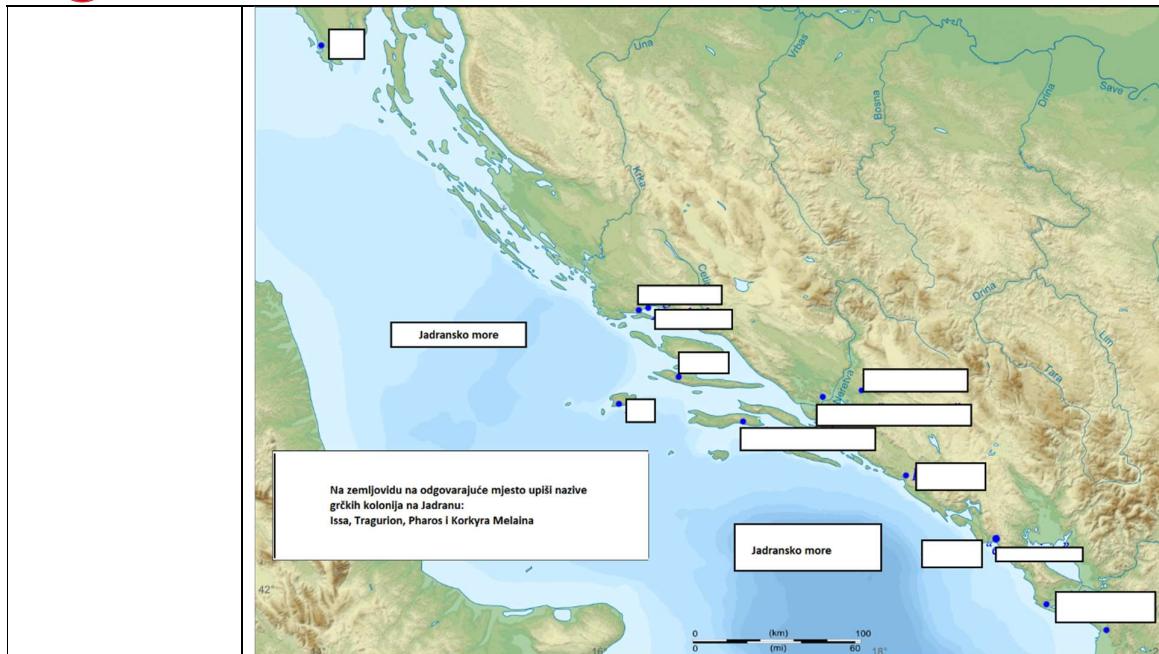
Ime i prezime	Zrinka Racić
Zvanje	Profesor povijesti i sociologije
Naziv škole u kojoj ste trenutačno zaposleni	OŠ „Ivana Brlić Mažuranić“ Strizivojna
Adresa elektroničke pošte	zrinka.racic@skole.hr
Naslov Metodičkih preporuka	Naziv teme: Feničani i Grci – pomorci, trgovci i kolonizatori na Sredozemlju i Jadranu Nastavna jedinica: Grčka kolonizacija Jadrana - obrada
Predmet (ili međupredmetna tema)	Povijest Jedan nastavni sat
Za međupredmetnu temu navesti u okviru kojeg nastavnoga predmeta, sata razrednika ili izvannastavne aktivnosti se izvodi.	
Razred	5. razred

OBVEZNI ELEMENTI

Odgojno-obrazovni ishod (oznaka i tekst iz kurikuluma predmeta ili međupredmetnih tema objavljenih u NN)	Ishod predmeta: POV OŠ B.5.1. Učenik objašnjava gospodarsku aktivnost pojedinih zajednica i njihovu važnost za razvoj društva u prapovijesti i starome vijeku. Ishod teme: Učenik opisuje ulogu Feničana i Grka u posredničkoj trgovini, razvoju gospodarskih djelatnosti te osnivanje grčkih naseobina na hrvatskom povjesnom prostoru.
--	---

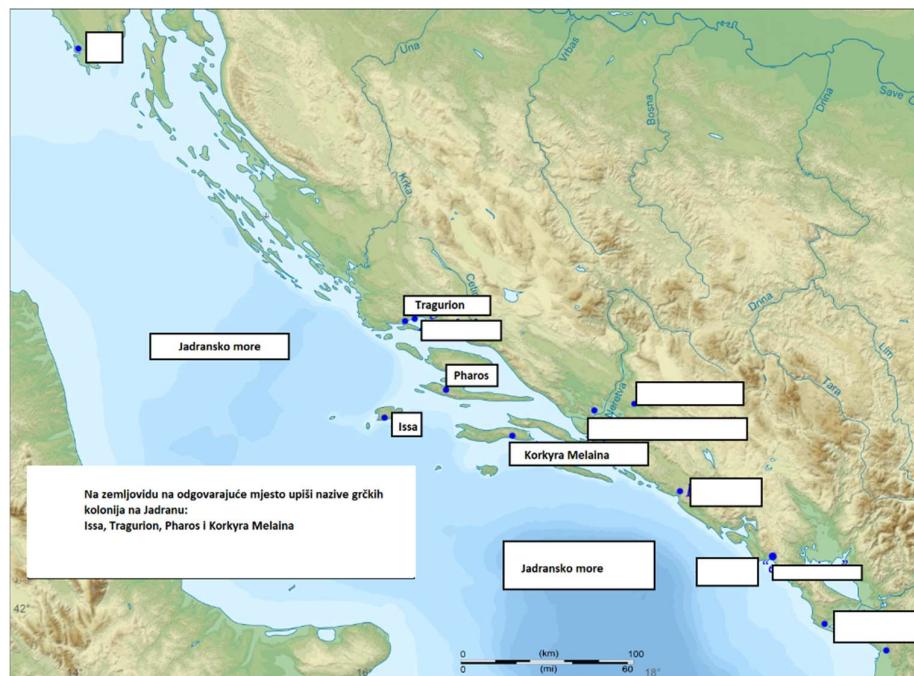

	<p>Ishod aktivnosti:</p> <p>Učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje grčku kolonizaciju Jadrana - navodi razlog grčke kolonizacije Jadrana - identificira grčke kolonije na Jadranu pomoću slijepog zemljovida - izdvaja pozitivne i negativne posljedice grčke kolonizacije Jadrana - objašnjava pozitivne i negativne posljedice grčke kolonizacije Jadrana												
Tijek nastavnog sata	<p>Uvod – 10 minuta</p> <p>Obrada – 25 minuta</p> <p>Evaluacija – 10 minuta</p>												
Opis svih aktivnosti (što rade učenici, a što učitelj/nastavnik)	<p>Uvod – 10 minuta</p> <p>U uvodnom dijelu učitelj učenicima dijeli nastavni listić s tekstrom na kojem se nalaze nazivi četiri grčke kolonije na Jadranu. Učenici imaju upisane nazive kolonija: Issa, Tragurion, Korkyra Melaina i Pharos te u drugom stupcu nazive tih gradova na hrvatskom jeziku (Vis, Hvar, Korčula i Trogir). Učenici bi trebali ispravno povezati gradove.</p> <table border="1"><tr><td>Issa</td><td></td><td>Trogir</td></tr><tr><td>Tragurion</td><td></td><td>Hvar</td></tr><tr><td>Korkyra Melaina</td><td></td><td>Korčula</td></tr><tr><td>Pharos</td><td></td><td>Vis</td></tr></table> <p>Nakon što učenici povežu nazive gradova provjeriti točnost.</p> <p>Nakon toga na slijepom zemljovidu trebaju upisati nazive grčkih kolonija na Jadranu: Issa, Tragurion, Korkyra Melaina i Pharos.</p>	Issa		Trogir	Tragurion		Hvar	Korkyra Melaina		Korčula	Pharos		Vis
Issa		Trogir											
Tragurion		Hvar											
Korkyra Melaina		Korčula											
Pharos		Vis											

Učenici se mogu poslužiti povijesnim atlasom ili školskim zemljovidom.

Nakon što učenici upišu gdje misle da se nalazi određena kolonija učitelj će putem PPT prezentacije pokazati rješenja (po potrebi učenici mogu korigirati svoje uratke na nastavnom listiću).

	<p>Nakon toga učenike uputiti u obradu nove teme koja govori o grčkoj kolonizaciji Jadrana.</p> <p>Obrada 25 minuta</p> <p>Učenici će ovu temu obraditi u paru. Učenici na nastavnom listiću imaju napisan povijesni tekst koji govori o grčkoj kolonizaciji Jadrana. Zadatak učenika je da pažljivo odgovore na pitanja koja se nalaze ispod teksta te povežu slikovni materijal s opisom istog u tekstu i popune usporednu tablicu.</p> <p>Pitanja uz tekst koja se nalaze na nastavnom listiću:</p> <p><i>U kojem su stoljeću Grci osnovali koloniju Issu? Koji je bio razlog osnutka?</i></p> <p><i>Kako se zove natpis koji govori o zaposjedanju i dijeljenju zemljišta između kolonista? O čemu sve govori taj tekst?</i></p> <p><i>Kojim se zanimanjem bave stanovnici Isse? Koji materijalni povijesni izvor svjedoči o tome? Postoji li zapis koji potkrepljuje tvrdnju da je Issa bila poznata i po izvrsnom vinu? Ako da navedi koji.</i></p> <p><i>Što nam svjedoči da je na otoku Hvaru bilo razvijeno stočarstvo? Objasni</i></p>	
	<p><i>Pokušaj uz pomoć teksta saznati što je prikazano na fotografiji i koja je važnost pronaleta:</i></p>	
	<p><i>Objasni za što su služili predmeti prikazani na fotografiji?</i></p>	

U usporednu tablicu navedi pozitivne i negativne posljedice grčke kolonizacije na Jadranskom moru. Posluži se tekstrom. Potom objasni napisano.

Pozitivne posljedice grčke kolonizacije	Negativne posljedice grčke kolonizacije

Nakon što odgovore na pitanja učenici se javljaju kako bi pročitali svoje odgovore. Učenici slušaju jedni druge, raspravljaju o odgovorima i po potrebi nadopunjavaju jedni druge. Nastavnik je moderator te usmjerava rad učenika, a prilikom izlaganja nadopunjuje i pojašnjava ukoliko bude potrebe za nadopunom.

Zadatak za nadarene učenike:

Nadareni učenici će dobiti dvije slike na kojima je prikazan materijalni povjesni izvor koji je pronađen na otoku Visu. Zadatak učenika je da za domaću zadaću (ili na satu ukoliko bude vremena) pomoću Interneta istražiti što je prikazano na slici, uz koju grčku koloniju povezujemo materijalni povjesni dokazi koji je prikazan te što predstavlja.

Učenicima se može dati naputak da je materijalni povjesni izvor vezan uz Grčku kolonizaciju Jadrana.

Zadatak za učenike koji rade po redovnom programu uz prilagodbu:

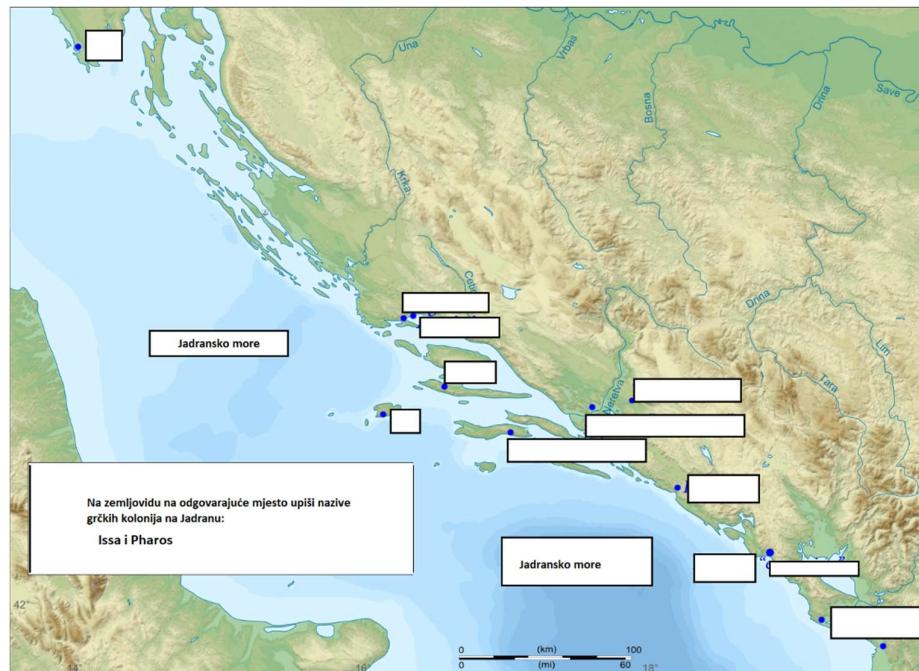
Učenicima smanjiti na povjesnom zemljovidu broj pojmove.

Tablicu uz pomoć učenika u paru mogu popuniti istu:

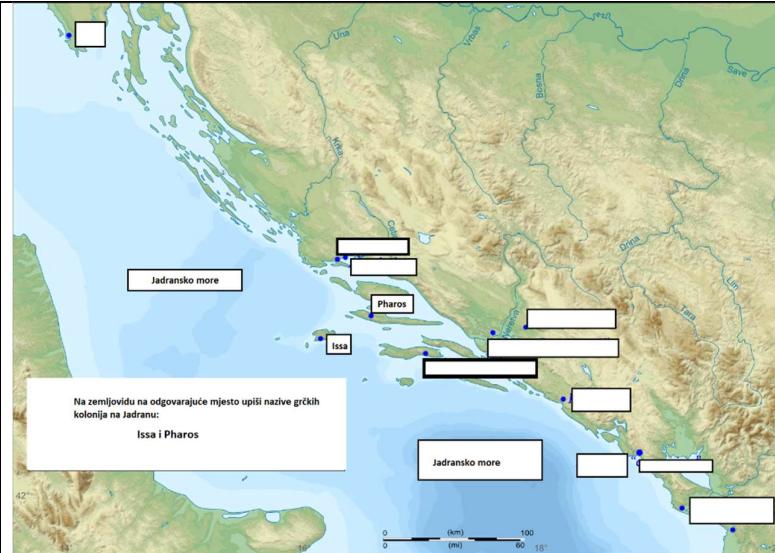

	Issa		Trogir
	Tragurion		Hvar
	Korkyra Melaina		Korčula
	Pharos		Vis

Na zemljovidu će označiti dvije kolonije: Issa i Pahros

Rješenja: Učenici koji rade po redovnom programu uz prilagodbu koriste povijesni atlas kako bi popunili zemljovid.

Učenicima koji rade po redovnom programu uz prilagodbu smanjiti tekst i broj pitanja.

Pitanja za učenike:

Koje godine su sirakuški Grci osnovali Issu?

Koji je bio razlog osnivanja? Koje kolonije osniva Issa?

Od čega su živjeli stanovnici Isse? Koja je djelatnost bila posebno razgranata?

Nacrtaj što je bilo prikazano na novcima iz Isse.

U tablicu izdvoji koje su proizvode donijeli Grci na Jadran (po želji i nacrtaj neki proizvod)

Proizvodi koje su Grci donijeli na Jadran.

Evaluacija 10 minuta

Učenici će ponoviti gradivo rješavanjem kviza putem aplikacije **Quizziz**. Cilj je povratna informacija i učenicima i učitelju o razumijevanju obrađenog gradiva.

Nakon toga učenici će popuniti listu u kojoj će iznijeti vlastiti komentar o svom radu, o onome što su naučili, što misli da bi trebao/la popraviti i slično.

Primjer obrasca za vlastiti komentar:

Kraće razmišljanje o zadatku:

Vrlo sam ponosan na svoj rad zbog toga što....

	<p>Iz tog sam zadatka naučio da....</p> <p>Zadatak je za mene bio izazov jer....</p> <p>Rad pokazuje da razumijem kako...</p> <p>Važan je zbog....</p> <p>Slijedeći put uložit ću više truda u....</p>
Sadržaji koji se koriste u aktivnostima	<p>Tekst koji se nalazi na nastavnim listićima</p> <p style="text-align: center;">Grčke kolonije na Jadranu</p> <p>Oko god.390. pr.n.e. sirakuški Grci osnovali su Issu (Vis) da zavladaju trgovinom na jadranskom moru. Issa se kasnije osamostalila i sama osnovala svoje kolonije na našoj obali: Tragurion (Trogir), Epetion (Stobreč kod Splita) i jedno naselje na Korčuli kod današnjeg sela Lumbarde. U Lombardi je pronađen natpis.</p> <p>Lumbardski natpis bez svake sumnje je najvrjedniji spomenik o zaposjedanju i dijeljenju zemljišta između kolonista što je nađen u našim krajevima. Ovaj natpis iz IV. st.pr.n.e. upućuje u način kako su Grci osnivali poljoprivredne kolonije, a i u to da su oni koji su dobivali zemljište, ujedno ih, bar s početka, i obrađivali. U natpisu nalazimo još i to da je zemljište koje nije bilo podijeljeno ostalo zajedničko svojina cijele kolonije, i da je ono što je pojedinac uzeo od „pripadajućeg dijela“ ponovno pripalo zajednici kada bi umro.</p> <p>...osnivala je Issa i druge svoje kolonije odnosno naselja, kao Tragurion, Epetion i ostale. Nema sumnje da je Issa, osim od trgovine, dobrim dijelom živjela od zemljoradnje. Novci Isse iz III. st.pr.n.e. – na kojima je amfora i grozd – pokazuju koliko je tada na otoku Visu bilo razgranato vinogradarstvo. U II. st.pr.n.e. Issa je postala poznata po cijelom Mediteranu zbog izvrsnog vina. Grčki pisac Agatarhides iz Knida – koji piše oko god.130.pr.n.e. – zabilježio da je isejsko vino najbolje od svih vina na svijetu.</p> <p>Slične su prilike bile i na Pharosu. Koza na novcima Pharosa upućuje na to da je stočarstvo na tom otoku bilo uvelike razvijeno. Ujedno možemo zaključiti da je u ono vrijeme tako bilo i ondje gdje su drugi Grci podigli svoje kolonije. To potvrđuju novci Dimosa gdje je na pharoskim novcima dodana još i koza na</p>

	<p>Zeusovo glavi.</p> <p>Pored doseljenih Grka živjelo je na otocima i na kopnu ovih krajeva staro ilirsko stanovništvo. Grci su s početka bili zemljoradnici. Naseljenu su zemlju obrađivali sami. Kasnije, kada su uhvatili čvrst korijen, oni što su uspjeli da nagomilaju više dobara uzimali su od domaćeg stanovništava unajmljenu snagu, a upotrebljavali su i robeve... Svakako su tu kolonisti sa sobom donijeli način obrađivanje zemljišta iz matere zemlje, nove kulture, u prvom redu lozu, maslinu i smokvu, kojih Iliri nisu dotada poznavali. Vjerojatno je da su doseljeni Grci – u čijoj se materi zemlji tada robovi uvelike upotrebljavali i u poljoprivredi – i u kolonijama obrađivali svoja polja iskorištavajući radnu snagu robova što bi ih kupovali od trgovaca robljem. Nešto sigurno ne možemo o tome kazati jer nemamo nikakve aluzije na to ni u natpisima na kod pisaca.</p> <p>Povjesna čitanka, Marija Vrbelić i Mirko Žeželj, Školska knjiga, Zagreb 1971. ; str.47-48</p> <p><u>Tekst prilagođen za učenike po redovnom programu uz prilagodbu.</u></p> <p>Grčke kolonije na Jadranu</p> <p>Oko god.390. pr.n.e. sirakuški Grci osnovali su Issu (Vis) da zavladaju trgovinom na jadranskom moru. Issa se kasnije osamostalila i sama osnovala svoje kolonije na našoj obali: Tragurion (Trogir), Epetion (Stobreč kod Splita) i jedno naselje na Korčuli kod današnjeg sela Lumbarde. U Lombardi je pronađen natpis.</p> <p>...osnivala je Issa i druge svoje kolonije odnosno naselja, kao Tragurion, Epetion i ostale. Nema sumnje da je Issa, osim od trgovine, dobrom dijelom živjela od zemljoradnje. Novci Isse iz III. St.pr.n.e. – na kojima je amfora i grozd – pokazuju koliko je tada na otoku Visu bilo razgranato vinogradarstvo. U II. St.pr.n.e. Issa je postala poznata po cijelom Mediteranu zbog izvrsnog vina. Grčki posac Agatarhides iz Knida – koji piše oko god.130.pr.n.e. – zabilježio da je isejsko vino najbolje od svih vina na svijetu.</p> <p>... Svakako su tu kolonisti sa sobom donijeli način obrađivanje zemljišta iz matere zemlje, nove kulture, u prvom redu lozu, maslinu i smokvu, kojih Iliri nisu dotada poznavali.</p> <p><i>Pojašnjenje amfora - antička keramička trbušasta posuda dugačkog i uskog vrata s dva drška i, najčešće, špicastim dnom. Rabila se za prijevoz i čuvanje vina, ulja, meda,...</i></p>
--	---

	
Primjeri vrednovanja za učenje, vrednovanja kao učenje ili naučenog uz upute	<p>Vrednovanje za učenje</p> <p>Kviz u programu Quizizz (autorski uradak)</p> <p>https://quizizz.com/admin/quiz/5d23afff3adbc9001ab4ce3f</p> <p>Vrednovanje kao učenje</p> <p><u>Kraće razmišljanje o zadatku:</u></p> <p>Vrlo sam ponosan na svoj rad zbog toga što....</p> <p>Iz tog sam zadatka naučio da....</p> <p>Zadatak je za mene bio izazov jer....</p> <p>Rad pokazuje da razumijem kako...</p> <p>Važan je zbog....</p> <p>Slijedeći put uložit ću više truda u....</p>
	<p>Vrednovanje kao učenje po primjeru iz:</p> <p>Trškan, Danijela. Provjera znanja i ocijenjivanje u nastavi povijesti. Zagreb, Srednja Europa, 2005: 162.</p>
Razrađeni problematski	

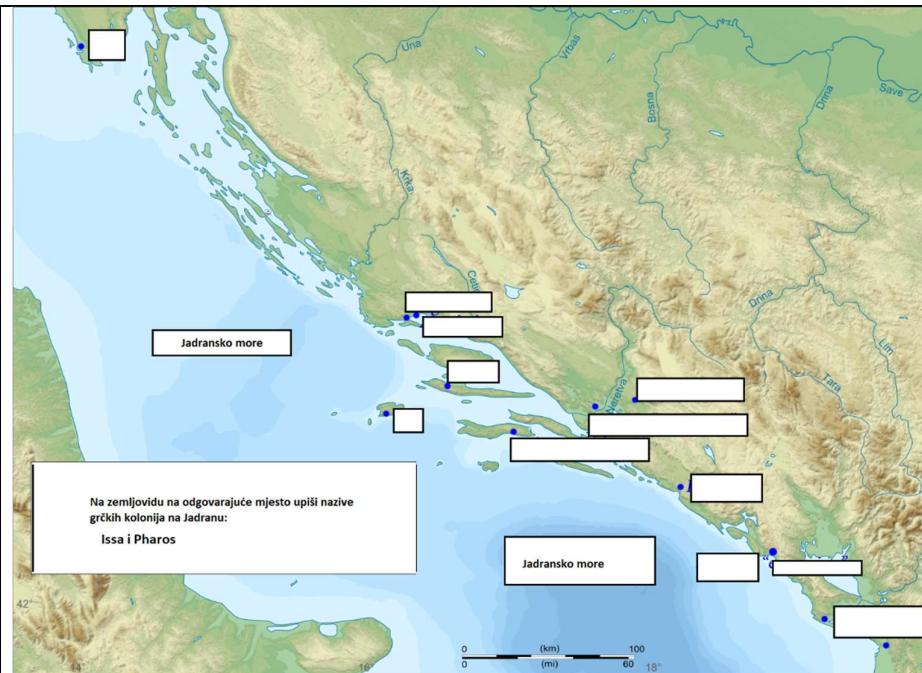

<p>zadaci, zadaci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi</p>	
DODATNI ELEMENTI¹	
<p>Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta ili očekivanja međupredmetnih tema</p>	<p>Osobni i socijalni razvoj osr B.2.2. Razvija komunikacijske kompetencije. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_153.html</p> <p>Građanski odgoj i obrazovanje goo A.2.1. Ponaša se u skladu s ljudskim pravima u svakodnevnom životu. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_217.html</p> <p>Učiti kako učiti uku B.2.4. Samovrednovanje/samoprocjena Na poticaj učitelja, ali i samostalno, učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate te procjenjuje ostvareni napredak. uku C.2.3. Interes Učenik iskazuje interes za različita područja, preuzima odgovornost za svoje učenje i ustraje u učenju. uku D.2.2. Suradnja s drugima Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spremjan je zatražiti i ponuditi pomoć. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_154.html</p> <p>IKT ikt A.2.3. Učenik se odgovorno i sigurno koristi programima i uređajima. ikt C.2.3. Učenik uz učiteljevu pomoć ili samostalno uspoređuje i odabire potrebne informacije među pronađenima. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_150.html</p> <p>Hrvatski jezik</p>

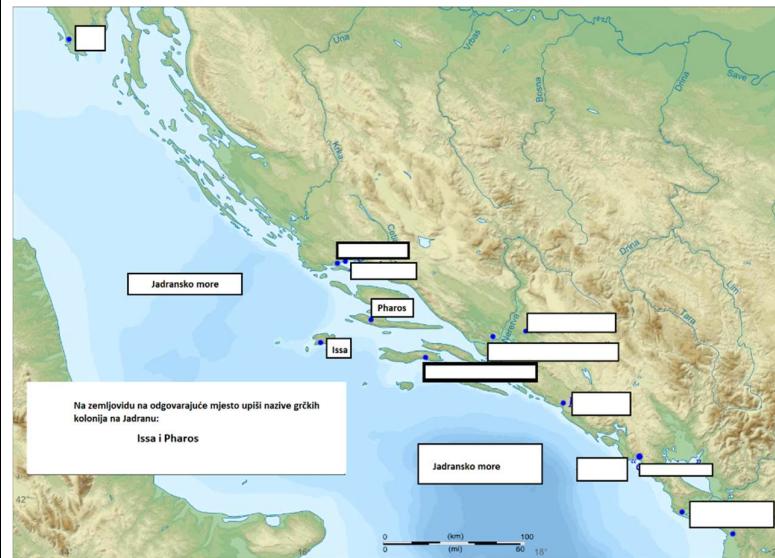
¹ Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnog poziva. Nisu obavezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene Metodičkih preporuka.

	<p>OŠ HJ A.5.3. Učenik čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta.</p> <p>https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_215.html</p> <p>Informatika</p> <p>A.5.1 pronalazi i vrednuje informacije</p> <p>https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_03_22_436.html</p>												
Aktivnost u kojima je vidljiva interdisciplinarnost													
Aktivnosti koji obuhvaćaju prilagodbe za učenike s teškoćama	<p>Učenicima smanjiti na povijesnom zemljovidu broj pojmova.</p> <p>Tablicu uz pomoć učenika u paru mogu popuniti istu:</p> <table border="1"><tr><td>Issa</td><td></td><td>Trogir</td></tr><tr><td>Tragurion</td><td></td><td>Hvar</td></tr><tr><td>Korkyra Melaina</td><td></td><td>Korčula</td></tr><tr><td>Pharos</td><td></td><td>Vis</td></tr></table> <p>Na zemljovidu će označiti dvije kolonije: Issa i Pahros</p>	Issa		Trogir	Tragurion		Hvar	Korkyra Melaina		Korčula	Pharos		Vis
Issa		Trogir											
Tragurion		Hvar											
Korkyra Melaina		Korčula											
Pharos		Vis											

Rješenja: Učenici koji rade po redovnom programu uz prilagodbu koriste povijesni atlas kako bi popunili zemljovid.

Učenicima koji rade po redovnom programu uz prilagodbu smanjiti tekst i broj pitanja.

Pitanja za učenike:

Koje godine su sirakuški Grci osnovali Issu?

Koji je bio razlog osnivanja? Koje kolonije osniva Issa?

	<p>Od čega su živjeli stanovnici Isse? Koja je djelatnost bila posebno razgranata?</p> <p>Nacrtaj što je bilo prikazano na novcima iz Isse.</p> <p>U tablicu izdvoji koje su proizvode donijeli Grci na Jadran (po želji i nacrtaj neki proizvod)</p> <p>Proizvodi koje su Grci donijeli na Jadran.</p> <p> </p>
Aktivnosti za motiviranje i rad s darovitim učenicima	<p>Nadareni učenici će dobiti dvije slike na kojima je prikazan materijalni povjesni izvor koji je pronađen na otoku Visu. Zadatak učenika je da za domaću zadaću (ili na satu ukoliko bude vremena) pomoći Interneta istražiti što je prikazano na slici, uz koju grčku koloniju povezujemo materijalni povjesni dokaza koji je prikazan te što predstavlja.</p> <p>Učenicima se može dati naputak da je materijalni povjesni izvor vezan uz Grčku kolonizaciju Jadrana.</p>
Upute za kriterijsko vrednovanje kompleksnih i problemskih zadataka i/ili radova esejskoga tipa	
Projektni zadaci (s jasnim scenarijima, opisima	

aktivnosti, rezultatima projekta, vremenskim okvirima)	
Poveznice na multimedijске i interaktivne sadržaje	Ponavljanje putem kviza u aplikaciji Quizizz (autorski rad) https://quizizz.com/admin/quiz/5d23afff3adbc9001ab4ce3f
Prijedlozi vanjskih izvora i literature	Slikovni materijal preuzet s: https://kig.kartografija.hr/index.php/kig/article/view/218 autori: Miljenko Solarić , University of Zagreb, Faculty of Geodesy, Zagreb, Croatia Nikola Solarić, University of Zagreb, Faculty of Geodesy, Zagreb, Multimedijski ili interaktivni sadržaji nisu autorsko djelo autora Metodičke preporuke, ali su dostupni pod Creative Commons licencijom Imenovanje Nekomercijalno Dijeli pod istim uvjetima CC BYNC-SA 4.0.